

Verdal kommune

Postboks 24

7651 VERDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Endre Aaen, 74168498

Rapport etter tilsyn med Ørin renseanlegg – Verdal kommune

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn den 22.04.2026 hos Verdal kommune.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Verdal kommune mangler nedfelte mål for sitt avløpsarbeid.
- Avvik 2: Kommunen sin miljørisikovurdering er mangelfull og er ikke oppdatert etter gjennomføring av tiltak.
- Avvik 3: Kommunen mangler helhetlige planer for prioritering og gjennomføring av tiltak innen avløpsområdet.
- Avvik 4: Verdal kommune har manglende samordning av påslipp fra Tine meieriet Verdal.
- Avvik 5: Verdal kommune har overskredet sin ramme for påslipp av organisk stoff til Ørin renseanlegg.

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 1-3.

Avvik 1, 2, 3 og 5 er gjentakende avvik fra tilsyn i 2014 og 2021.

Verdal kommune må snarest rette opp avvik. Vi ber om at dere sender Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding innen 01.10.2026 som viser hvordan avvik er rettet eller er planlagt rettet.

Dere kan bli pålagt å gjennomføre vedtak

Statsforvalteren varsler at Verdal kommune kan bli pålagt å gjennomføre følgende:

- Pålegg om utarbeiding av helhetlig plan for avløpsarbeid for Verdalsøra bebyggelse og Ørin renseanlegg.

Dere må betale gebyr

Verdal kommune må betale et gebyr på 80 800 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sftlpost@statsforvalteren.no. Merk svaret med saksnummer 2018/6890.

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Verdal kommune mangler nedfelte mål for sitt avløpsarbeid.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 4.

Beskrivelse av krav

Verdal kommune som drifter av avløpsanlegg plikter å føre internkontroll. Internkontrollen skal dokumenteres og tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Lovpålagt dokumentasjon slik som for eksempel instruksjer, tillatelser, kompetansebevis, sertifikater o.l. skal inngå i internkontrollen.

Som en del av internkontrollen skal virksomheten fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet hadde ikke kommunen skriftlig nedfelt hvilke mål de jobber mot innen avløpsområdet.

Kommunen kunne muntlig redegjøre for enkelte målsetninger slik som å oppnå 90% renseeffekt på fosfor ved Ørin renseanlegg, og reduksjon av fellesnett i Verdalsøra tettbebyggelse. Under tilsynet ble det tatt opp tema der deltagere mente det ville være relevant å sette overordnede mål.

Kommunens muntlige redegjørelse for mål på tilsynsdagen virket i stor grad til å være basert på deltagerens tanker og vurderinger der og da, og ikke basert på en helhetlig gjennomgang av behov innen fagområdet. Videre var målene, slik vi ser det, ikke tilstrekkelig kjent hos relevante deltagere.

Avvik 2: Kommunen sin miljørisikovurdering er mangelfull og er ikke oppdatert etter gjennomføring av tiltak.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 6 og 8.

Beskrivelse av krav

Virksomheter skal gjennom sin internkontroll kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Videre skal virksomheter foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den er oppdatert og fungerer som forutsatt.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kommunen har påstartet ROS-analyse for avløpsområdet: «ROS, ytre miljø, Verdal kommune» datert oktober 2023. På kontrolltidspunktet var dokumentet et utkast. Under tilsynet bekreftet kommunen at dokumentet ikke var endret siden 2023.

Ved gjennomgang av dokumentet var risikoforhold vurdert samlet for alle avløpsanlegg og ikke enkeltvis for det enkelte avløpsanlegg, slik som Ørin renseanlegg.

Eksempel på forhold som var vurdert som uakseptabelt var «Påslipp og luktutslipp fra fyllplassen og nærliggende transportsystem». I analysen var det ikke beskrevet hva som var problematisk med påslippet. Under tilsynet redegjorde kommunen muntlig for at påslippet er problematisk med tanke på overløp og innhold av tungmetaller. Basert på risiko har kommunen vurdert mulige tiltak i ROS-analysen. Det fremkommer derimot ikke hvilken restrisiko som forventes etter gjennomføring av tiltak. Det er heller ikke satt frister for når tiltak skulle vært gjennomført.

Kommunen viste under tilsynet til at det var iverksatt tiltak når det gjelder fyllplassen/deponiet, men risikoanalysen var ikke oppdatert i etterkant av gjennomføring av tiltak.

Under tilsynet fremkom det at Ørin renseanlegg har flere andre påslipp som kommunen anser som problematisk, men som ikke er vurdert eksplisitt i analysen.

Kommunen har flere pumpestasjoner som er kritiske for driften av avløpssystemet. Disse var ikke enkeltvis vurdert. Under befaring kunne kommunen redegjøre for at den enkelte pumpestasjon hadde problemstillinger som ikke gjaldt alle stasjoner. Slik vi ser det ville enkelte pumpestasjoner kunne komme ut med ulik risiko i en mer detaljert risikoanalyse.

Vår samlede vurdering er at kommunens miljørisikovurdering er for generell og mangler vurdering av risiko for kritiske punkter på avløpsnettet, slik som kritiske pumpestasjoner og problematiske påslipp. Videre er risikoanalysen utdatert med tanke på de tiltak som er iverksatt og gjennomført. Miljørisikoanalysen er ikke tilstrekkelig implementert i kommunens organisasjon og daglige drift. Dette har medført at analysen ikke er ferdigstilt og oppdatert. Kommunen har også planlagt vesentlige tiltak som ikke kom frem i risikoanalysen.

Avvik 3: Kommunen mangler helhetlige planer for prioritering og gjennomføring av tiltak innen avløpsområdet.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 6.

Beskrivelse av krav

Virksomheter skal basert på risikoanalyser utarbeide planer og tiltak for å redusere risikoforhold. Planene skal være en del av virksomhetens interkontroll.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kommunen gjennomfører tiltak innen avløpsområdet basert på årlige fastsatte økonomivedtak. Vedtakene er basert på innspill om behov gitt av kommunens driftsavdeling. Innspillene gis årlig i perioden september/oktober, før økonomiske midler vedtas i desember av kommunestyret. Økonomiplanen inneholder planlagte tiltak fire år frem i tid.

Økonomivedtakene er, slik vi ser det, ikke å anse som helhetlige planer for avløpsområdet. Vedtakene inneholder ingen vurderinger av forventet effekt eller begrunnelse for hvilke tiltak som skal prioriteres, eventuelt hvilke tiltak som kommunen anser som relevante å gjennomføre men som ikke blir prioritert. Dokumentet sier videre ikke noe om tilstanden på kommunens avløpssystem. Slik vi ser det er dokumentet en ren redegjørelse av de økonomiske konsekvensene gjennomføring av planlagte tiltak vil ha.

Kommunen mangler oversikt over hvilke planer og/eller strategier kommunen legger til grunn for arbeidet sitt. Det er vanskelig å si hva kommunen baserer sine prioriteringer og investeringsvedtak på, foruten personlig erfaring og historikk.

Under tilsynet ble kommunen spurt om hvorfor det ikke var påstartet utarbeiding av en samlet plan innen avløpsområdet, i tråd med avvik etter tilsyn i 2014 og 2021. Kommunens svar på spørsmålet var at de hadde valgt å ikke utarbeide en slik plan på bakgrunn at den mest sannsynlig ville bli lagt i en skuff og ikke brukt. Videre mente kommunen at en slik plan ville ha behov for oppdateringer. At kommunen ikke følger sine planer er ikke grunn til å ikke utarbeide helhetlige analyser og tiltak. Kommunens kommentar under tilsynet tyder på at planer ikke implementeres i kommunens daglige arbeid i stor nok grad, og at tiltak og mål i for liten grad kobles til kommunens prioriteringer. Vår vurdering er at dette ikke er i samsvar med formålsparagrafen i internkontrollforskriften.

Vi viser til at kommunestyret i sin planstrategi for valgperioden 2024-2027 vedtok at en hovedplan for vann og avløp skulle utarbeides i perioden 2024-2025. Dette arbeidet er slik vi ser det ikke påstartet.

Slik vi ser det mangler kommunen en helhetlig plan for sitt avløpsarbeid. Tiltak som iverksettes er i for stor grad baseres på enkeltpersoners tanker og kjennskap til avløpssystemet i stedet for en systematisk analyse av behov.

Avvik 4: Verdal kommune har manglende samordning av påslipp fra Tine meieriet Verdal.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 6
- Utslippstillatelse for Verdalsøra tettsted fra Ørin renseanlegg, 15.01.2007, vilkår 5 fjerde ledd.

Beskrivelse av krav

Når flere virksomheter utøver aktivitet sammen eller for hverandre skal de, når det er nødvendig, samordne internkontrollen for deres felles aktiviteter eller områder. Når det er nødvendig skal det utarbeides skriftlig avtaler som beskriver hvem som skal ha ansvaret for samordningen. Dersom ansvars plasseringen er uavklart kan tilsynsmyndigheten avgjøre hvem som er ansvarlig.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Tine meieriet Verdal har påslipp til Ørin renseanlegg. Under tilsynet redegjorde kommunen for driftsproblemer som kommer av påslipp fra meieriet, spesielt ved saltholdig påslipp. Påslippet er periodevis av en karakter som gjør at avløp må kjøres i «bypass» rundt renseanlegg. Dette medfører at alt avløpsvann fra Verdalsøra tettbebyggelse kjøres urensset til utslippspunkt.

Bypass kjøres uten mekanisk siling. Et slikt utslipp uten siling for avløpssøppel er i brudd med vilkår i kommunens tillatelse.

Kommunen kunne under tilsynet vise til hendelseslogg som viser hyppigheten og varigheten av slike perioder med bypass. Ifølge kommunen hadde samarbeidet med Tine den siste tiden blitt forbedret med tanke på forvarsling om påslipp. Det kunne likevel forekomme påslipp som førte til at renseanlegget måtte stå i bypass lengre enn det som ville skjedd ved bedre varslingsrutiner.

Verdal kommune og Tine hadde på tilsynstidspunktet ingen skriftlig avtale eller vedtak om påslipp. Kommunen var på tilsynstidspunktet i prosess med utarbeidelse av en slik avtale.

Vi er av den vurdering at kommunen og Tine meieriet Verdal ikke i god nok grad har samordnet sin internkontroll til å forebygge uønskede hendelser og utslipp. Vi mener det er Verdal kommune som anleggseier for avløpsrenseanlegget som er ansvarlig for å samordne internkontrollen. Kommunen kan sette krav til forhåndsvarsling av problematiske påslipp i sitt avtaleverk med Tine.

Eventuelle nødvendige urensede utslipp bør vurderes opp mot tidspunkt som vil gi lavest mulig belastning på resipient, herunder risikoen for avløpssøppel.

Avvik 5: Verdal kommune har overskredet sin ramme for påslipp av organisk stoff til Ørin renseanlegg.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Utslippstillatelse for Verdalsøra tettsted fra Ørin renseanlegg, 15.01.2007, vilkår 2.

Beskrivelse av krav

Utslippstillatelser for tettbebyggelser gis med en ramme for hvor store utslipp som tillates fra tettbebyggelsen. Rammen gjelder samlet for alt sanitært avløpsvann som oppstår i tettbebyggelsen og eventuelle industrielle påslipp som kobles til kommunalt avløpsnett. Rammen er gitt med bakgrunn i forventet påvirkning som kommer av utslipp av rensset avløpsvann i tråd med rensekravet i tillatelsen. Rammen i tillatelsen er bindende, og en vesentlig økning av rammen skal omsøkes som endring av tillatelsen. Dersom belastningen utvides med mer enn 25 % eller 5000 pe (personekvivalenter) kan det stilles strengere krav til utslippet.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kommunen har en ramme på 28 000 pe i sin tillatelse for utslipp fra Verdalsøra tettbebyggelse, via Ørin renseanlegg.

Kommunens egenkontroll fra driftsassistansen viser at Verdalsøra tettbebyggelse i 2025 hadde en belastning på 50 634 pe. Dette er en reduksjon fra toppåret 2024 der kommunen hadde en belastning på 93 908 pe.

Vi er kjent med at en stor del av belastningen kommer fra industrielt påslipp. Vi avventer videre oppfølging av vilkår om ramme inntil videre påslipp fra Tine meierier Verdal er avklart.

Vi minner om at påslipp av avløpsvann fra slamtømmebil som skal renses ved renseanlegget skal inngå i beregning av belastning.

Varsel om vedtak: Pålegg om utarbeiding av helhetlig plan for avløpsarbeid for Verdalsøra tettbebyggelse og Ørin renseanlegg.

Statsforvalterens vurdering

Verdal kommune har ved tre tilsyn i 2014, 2021 og 2026 fått avvik på manglende helhetlig plan for sitt avløpsarbeid. Kommunens gjennomføring av tiltak og prioriteringer er etter vår vurdering i for stor grad basert på enkeltpersoners kjennskap til avløpssystemet.

Statsforvalteren vurderer å pålegge Verdal kommune å utarbeide en helhetlig plan for sitt avløpsarbeid, spesielt med fokus på tiltak og prioriteringer knyttet til driftssikkerhet og vedlikehold av ledningsnett i Verdalsøra tettsted og Ørin renseanlegg. Se avvik 3 for ytterligere kommentar.

Et pålegg vil bli gitt med frist 01.10.2026 for å komme med en fremdriftsplan for utarbeidelse av en slik plan. Fremdriftsplanen vil være grunnlag for videre pålegg om gjennomføring. I pålegg om gjennomføring av fremdriftsplanen vil vi vurdere gi frister for når planen skal være ferdigstilt og foreligge politisk behandling i Verdal kommune. Basert på planen kan det bli relevant å pålegge gjennomføring av enkelte tiltak. Dette vil da bli gitt i senere pålegg.

Vår hjemmel for å gi vedtak om pålegg om tiltak er forurensningsloven § 7 fjerde ledd.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at denne rapporten er mottatt.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at Verdal kommune må betale et gebyr på 80 800 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 5 for flerdagstilsyn og er gitt på bakgrunn av medgått- og forventet ressursbruk for oppfølging av avvik. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-8.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 02.03.2026 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage på gebyret

Dere har rett til å klage på vedtaket. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Verdal kommune sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra Statsforvalteren deltok

- Endre Aaen
- Anette Pettersen

Kontaktperson hos Verdal kommune:

- Bård Kotheim – virksomhetsleder teknisk drift

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Verdal kommune ble kontrollert under tilsynet:

- Ørin renseanlegg, med tilhørende avløpsnett

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til:

- Internkontroll – mål, risikovurdering og planer
- Utslipp til vann
- Samordning

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Utslippstillatelse for Verdalsøra tettsted fra Ørin renseanlegg, 15.01.2007

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Investeringsplan for 2026-2029
- ROS, ytre miljø, Verdal kommune, datert oktober 2023

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Egenkontroll for 2025

Statsforvalteren har gjennomgått egenkontrollen for Ørin renseanlegg for 2025 som en del av våre forberedelser for kontrollen. Egenkontrollen ble sendt inn etter frist 01.03.2026, mottatt den 03.03.2026.

Ørin renseanlegg har overholdt sine rensekrav for 2025. Vi har ikke ytterligere kommentar til egenkontrollen utover det som ble tatt opp under kontrollen.

Egenkontroll for 2026 åpnes i januar/februar. Dere vil motta varsel via Altinn når rapporteringsportalen åpnes. Dere skal rapportere miljødata for 2026 innen 01.03.2027.

[Avløp: Årlig rapportering for avløpsanlegg - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/avlop/Arlig-rapportering-for-avløpsanlegg)

Avslutning av oppfølging etter tilsyn av 2021

Statsforvalterne gjennomførte digital kontroll i 2021 med Verdal kommune og deres internkontroll ved Ørin renseanlegg. Gjenstående åpningsavvik etter kontrollen i 2021 ble fulgt opp under tilsynet 22.04.2026. Oppfølging av tilsynet i 2021 avsluttes.

Varsel om tilsyn i 2027

Under tilsynet ble det diskutert tema som ikke ble tatt opp i kontrollen. Statsforvalteren varsler at vi vurderer å gjennomføre ytterligere tilsyn med Verdal kommune og deres avløpsarbeid ved Ørin renseanlegg i 2027. Varsling av tidspunkt for nytt tilsyn vil gis via [tilsynskalender.statsforvalteren.no](https://www.statsforvalteren.no/tilsynskalender).

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal på einnsyn.no og tilsynskalender.statsforvalteren.no, i tråd med offentlighetsloven.

Med hilsen

Marit Lorvik (e.f.)
underdirektør
Klima- og miljøavdelingen

Endre Aaen
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent